

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/65/2021
Identifikačné číslo spisu:	8701899333
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8701899333.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členov senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu BAU land, spol. s r. o., so sídlom Levočská 2, 058 01 Poprad, IČO: 31 687 539, zastúpeného JUDr. Mikuláš Buzgó, advokát so sídlom Štúrova 20, 040 01 Košice, proti žalovanej Slovenská republika - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, so sídlom Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/1082/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. mája 2020 sp. zn. 13Co/64/2019 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. marca 2021 sp. zn. 13Co/64/2019 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 02. júla 2018 zamietol žalobu o zaplatenie náhrady škody 131.479,19 eur (3.960.942,- Sk) spolu so 17,6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 49.790,88 eur od 22.01.2001 do zaplatenia a s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 81.688,31 eur od 03.02.2005 do zaplatenia a s náhradou trov konania. Žalobu odôvodnil žalobca tým, že on aj vlastník nadstavby skladu kusových zásielok mal byť účastníkom konania o umiestnení stavby prízemného skladu na nakladacej rampe R.. B. B., pretože povolenou stavbou došlo k zamedzeniu prístupu do objektu skladu cez jedinou prístupovú cestu. Stavba R.. B. bola povolená ako dočasná do 01.07.1999. Po uplynutí tejto doby mal Štátny dráhový úrad, pobočka Košice ako stavebný úrad vydať rozhodnutie o odstránení stavby, čo neurobil a pre jeho nečinnosť došlo ku škode na strane žalobcu. Jej náhradu si uplatňoval podľa ustanovení zák. č. 58/1969 Zb. Súd prvej inštancie po posúdení veci v zmysle § 2a, § 3, § 4 a § 18 zák. č. 58/1969 Zb., § 415 a § 442 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) dospel k záveru, že stavba R.. B. bola povolená ako dočasná po dobu trvania nájomnej zmluvy medzi R.. B. a Železnicami SR. V čase správnych konaní o vydanie stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia v rokoch 1994 - 1996 boli vlastníkom susediacej stavby Železnice SR, ktorých vlastníctvo v tom čase nebolo spochybnené. Žalobca bol nájomcom

skladu č. 801 na základe nájomnej zmluvy z roku 1996 uzatvorenej so Železnicami SR. V zmysle § 59 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. boli účastníkmi stavebného konania stavebník a organizácia, či občania, ktorí mali vlastnícke právo a iné právo k susedným pozemkom alebo stavbám. V čase vydania stavebného povolenia SAD, a.s. nebola vlastníkom a nemala iné práva k susedným pozemkom a stavbám, až rozsudkom okresného súdu č. k. 7C/556/1997-109 zo dňa 18.09.1998 bolo určené výlučné vlastníctvo skladu súp. č. XXXX na parc. KN č. XXXX/X, KN parc. č. XXXX/XX a na KN parc. č. XXXX/XX zapísaných na liste vlastníctva č. XXX pre kat. úz. B. v prospech SAD, š. p. Žalobca v uvedenom konaní vystupoval ako vedľajší účastník práve na strane SAD, š. p. Poprad. Účastníkom kolaudačného konania v zmysle zák. č. 50/1976 Zb. je stavebník či užívateľ, ak je v čase konania známy. Žalobca ako nájomca skladu nespĺňal podmienky účasti v kolaudačnom konaní. Voči žiadnemu z uvedených rozhodnutí nepodal odvolanie ani mimoriadny opravný prostriedok. Súd prvej inštancie zdôraznil, že stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie neboli zrušené ani zmenené, čím nebola splnená podmienka v zmysle § 3 a § 4 zák. č. 58/1969 Zb. pre uplatnenie nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a priznal úspešnej žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku v zmysle § 262 CSP.

2. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 25. mája 2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Po zopakovaní relevantných častí rozsudku súdu prvej inštancie v bodoch 1. - 5. odvolací súd vo svojom rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 2 CSP).

2.1. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenal, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie sporu, preto odvolací súd vychádzal z § 383 CSP. Zdôraznil, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a podľa nich rozhodovať.

2.2. Vzhľadom na čas vzniku žalobcom tvrdenej škody bolo podľa odvolacieho súdu potrebné vec v zmysle ustanovenia § 27 ods. 2 (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júla 2004) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov posúdiť podľa zákona č. 58/1959 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej aj „zákon“), tak ako to súd prvej inštancie správne aj urobil.

2.3. Podľa § 1 ods. 1 prvej vety zák. č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len štátny orgán). Podľa § 1 ods. 2 zákona zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť. Z ustanovenia § 4 ods. 1 uvedeného zákona vyplýva, že nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný. Podľa § 4 ods. 2 ako výnimku z ustanovenia odseku 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku (§ 3) zrušené alebo zmenené. Podľa § 18 ods. 1 tejto právnej úpravy štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Podľa § 18 ods. 2 zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

2.4. Odvolací súd uviedol, že zákon č. 58/1959 Zb. rozlišuje dve základné formy objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom štátnej moci štátnymi a inými poverenými orgánmi.

2.5. Nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa §§ 1 - 17 zákona (špecifickou súčasťou je zodpovednosť za škodu nezákonným rozhodnutím o väzbe a treste) je existencia rozhodnutia, ktorým v konkrétnej veci štátny orgán aplikuje pravidlo právnej normy na ním posudzovaný prípad a rozhoduje tak o právach a povinnostiach individuálnych subjektov. Podľa ustanovenia § 4 zákona je nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti štátu, aby bolo právoplatné alebo bez ohľadu na právoplatnosť vykonateľné rozhodnutie ako nezákonné zrušené či zmenené. Vznik zodpovednosti štátu podľa prvej hlavy prvej časti zákona č 58/1969 Zb. teda predpokladá zistenie, že rozhodnutie bolo nezákonné a odstránenie (zrušenie) nezákonného rozhodnutia, lebo inak by sa súčasnou existenciou nezákonného rozhodnutia a rozhodnutia priznávajúceho zodpovednostný nárok na základe jeho nezákonnosti vytvoril nekonsolidovaný právny stav. Rozhodnutie vydané vo veci nezákonnosti rozhodnutia príslušným orgánom je pre súd rozhodujúci o náhrade škody záväzné (§ 4 ods. 1), súd rozhodujúci o zodpovednosti štátu nemôže sám otázku jeho nezákonnosti preskúmať, čo správne zdôraznil vo svojom odôvodnení súd prvej inštancie. Tento záver vyplýva aj z rozhodnutí napríklad Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý v náleze sp. zn. II. ÚS 145/2019 uviedol, že v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím zákon z dôvodu potreby prelomenia prezumpcie správnosti individuálnych správnych aktov predpokladá a vyžaduje vyslovenie nezákonnosti rozhodnutia na to povolaným orgánom v rámci inštančného postupu (napríklad nadriadený správny orgán rozhodujúci o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch, správny súd, ústavný súd). Okresný súd rozhodujúci o náhrade škody nie je oprávnený skúmať zákonnosť právoplatného administratívneho rozhodnutia a o to menej jeho vecnú správnosť ani ako prejudiciálnu otázku. Najvyšší súd v rozhodnutí publikovanom R 35/1977 uviedol, že otázku nezákonnosti rozhodnutia nemožno riešiť ako predbežnú bez toho, aby toto rozhodnutie pre nezákonnosť bolo pred tým zrušené príslušným orgánom.

2.6. Pre nesprávny úradný postup je s poukazom na § 18 - 19 zák. č. 58/1969 Zb. určujúce, že úkony tzv. úradného postupu sami osebe k vydaniu rozhodnutia nevedú a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neodrazia. Z tohto hľadiska je nesprávnym úradným postupom súvisiacim s rozhodovacou činnosťou napríklad nevydanie či oneskorené vydanie rozhodnutia, prípadne iná nečinnosť štátneho orgánu. Štát potom zodpovedá za vzniknutú škodu, pokiaľ je v príčinnej súvislosti s chybným postupom. Pokiaľ ale orgán štátu zisťuje podmienky a predpoklady pre vydanie rozhodnutia, za tým účelom zhromažďuje podklady (dôkazy), hodnotí zistené skutočnosti, tieto právne posudzuje a pod., ide o činnosť priamo smerujúcu k vydaniu rozhodnutia; prípadné nesprávnosti či vady pri zisťovaní podkladov a pri ich posudzovaní sa potom prejavujú práve v obsahu rozhodnutia a z hľadiska zodpovednosti štátu môžu byť hodnotené len podľa § 1 - 17 zákona. Za nesprávny úradný postup v zmysle § 18 uvedeného zákona teda nie je možné považovať pochybenie a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky jeho vydania a že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, prípadne že malo byť vydané v inej podobe či za iných okolností.

2.7. V posudzovanej veci žalobcom vytýkaný postup Štátneho dráhového úradu vyústil do prijatia rozhodnutia o povolení stavby. Chybné posúdenie predpokladov a podmienok povolenia stavby podľa odvolacieho súdu nepredstavuje nesprávny úradný postup, ale mohlo by spôsobiť potencionálne nesprávnosť samotného rozhodnutia. V posudzovanej veci však žalobca ani netvrdil, že by rozhodnutie bolo zrušené. V konaní nebol zistený ani prípad osobitného zreteľa podľa § 3 prvej vety zákona, aj keď žalobca nebol účastník správneho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že podľa zisteného skutkového stavu žalobcovi ním tvrdené postavenie ani nesvedčalo.

2.8. Za relevantnú skutočnosť vyplývajúcu z obsahu dôkazov odvolací súd označil to, že v čase vydania (07.05.1996) kolaudačného rozhodnutia o povolení užívať stavbu - Sklad a predajňa stavebného materiálu pre R.. B. nebol vlastníkom susedného objektu SAD š. p., ktorý len v roku 1997 podal žalobu o určenie vlastníckeho práva k skladu č. 801, vedenú pod sp. zn. 7C/556/1997 a vlastnícke právo mu bolo potvrdené až rozhodnutím odvolacieho súdu zo 07.04.1999. Štátny dráhový úrad konal v správnom konaní v zmysle platnej legislatívy s účastníkmi, ktorí boli známi v čase konania.

2.9. Podľa § 88 ods. 1 písm. d/ zák. č. 50/76 Zb. stavebný úrad nariadi vlastníkovi stavby odstránenie dočasnej stavby, pri ktorej uplynul určený čas jej trvania alebo pominul účel, na ktorý bola zriadená. Odvolací súd poukázal na to, že Štátny dráhový úrad vydal povolenie na začatie prevádzky (užívacie povolenie) stavby dňa 07.05.1996 na dobu trvania nájomnej zmluvy R.. B. so Železnicami SR. Tento

nájomný vzťah trval nerušene počas obdobia rokov 1998 - 2000, za ktorý žalobca uplatňuje náhradu škody. Odvolací súd vychádzal z nájomných zmlúv z roku 1994 a z 28.12.1999 v spojení s § 676 ods. 2 OZ, keď po 01.07.1999 nebol podaný návrh na vypratanie nájomcu zo strany prenajímateľa a následne bola uzatvorená nájomná zmluva z 28.12.1999. Uzavrel, že stavba bola povolená a Štátny dráhový úrad nepochybne nekonal v rozpore so zákonom. Odvolací súd citoval z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 327/2018.

2.10. Odvolací súd akcentoval, že podľa rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky bez ohľadu na skutkové okolnosti individuálnej právnej veci nezákonné rozhodnutie orgánu štátu alebo orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, prípadne protiprávny úkon musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody a nestačí, ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Nezákonné rozhodnutie orgánu štátu alebo orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a nesprostredkovanou spôsobená práve týmto rozhodnutím alebo postupom. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčin na následok, pri ktorej príčina priamo predchádza následku a vyvoláva ho. Skutočnosť, že vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť bezpečne preukázaný a bezprostredný, konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS/177/08. Žalobca musí v konaní preukázať existenciu podmienok zodpovednosti žalovaného za škodu, vrátane existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a škodou, a nie žalovaný musí preukázať, že za škodu nezodpovedá.

2.11. Za nedôvodnú odvolací súd považoval odvolaciu námietku nevykonania ďalšej ohliadky na mieste samom. Odkázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 332/2009, v zmysle ktorého nevykonanie navrhovaného dôkazu je porušením práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR vtedy, ak tento dôkaz mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov bezpečne ustáliť nemožno. V prejednávanom spore bol podľa odvolacieho súdu skutkový stav potrebný pre rozhodnutie vo veci ustálený, preto je postup súdu prvej inštancie, ktorý nevykonal ďalšiu ohliadku aj s prihliadnutím na skutočnosť, že vo veci boli už vykonané dve ohliadky na mieste samom (03.11.2006 a 26.04.2013), procesne správny.

2.12. Ani odvolaciu námietku vytykajúcu porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie neumožnením záverečného vyjadrenia štatutárneho zástupcu, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. O porušenie práva na spravodlivý proces súdom ide len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne intenzitu jednoznačne odôvodňujúcu záver, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne konanie súdu musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Namietané konanie súdu nespĺňa znaky porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces aj s poukazom na predošlé uvedené skutočnosti. Všetky skutočnosti, ktoré mali vyplynúť zo záverečnej reči štatutárneho zástupcu boli opakované v konaní prednášané a súd sa s nimi vysporiadal.

2.13. Rovnako podľa odvolacieho súdu nemožno konštatovať, že by rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo nedostatočne odôvodnené. Súdom prvej inštancie uvedený, ktoré okolnosti vzal za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a jeho rozhodnutie ako celok z hľadiska jeho faktickej výpovednej hodnoty spĺňa náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP vzťahujúce sa na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čím neboli porušené práva žalobcu na spravodlivý proces.

2.14. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods.1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, ktorej však zo spisu žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevyplyvajú, ani si ich neuplatnila. V odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania nemohla byť priznaná. Odvolací súd preto stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Uznesením zo dňa 30. marca 2021 sp. zn. 13Co/64/2019 odvolací súd rozhodol o oprave záhlavia svojho rozsudku tak, že správne označenie žalobcu znie: BAU land, spol. s r.o., so sídlom Levočská 2, Poprad, IČO: 31 687 539, práv. zast. JUDr. Mikuláš Buzgó, advokát, so sídlom Štúrova 20, Košice. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že podstata opravy spočívala v oprave identifikačného čísla (IČO) žalobcu uvedeného v záhlaví nesprávnym 31 678 539 namiesto správneho 31 687 539.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/, c/ CSP s návrhom, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho

súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Dovolateľ po rozsiahlom zopakovaní genézy súdneho sporu zdôraznil, že účastníkom konania o umiestnení stavby prízemného skladu na nakladacej rampe nebol SAD Poprad, š. p. ako vlastník susediacej nehnuteľnosti skladu kusových zásielok, ktorý bol do rozhodnutia okresného súdu v konaní sp. zn. 7C/556/97 o určení jeho vlastníckeho práva zo zákona správcom tohto skladu a pozemkovej nehnuteľnosti uzavretého areálu skladu kusových zásielok. Povoľovanou stavbou pritom došlo k zamedzeniu prístupu do objektu skladu cez jedinú prístupovú cestu. SAD Poprad, š. p. ani žalobca ako nájomca susednej nehnuteľnosti nemohli využiť svoje zákonné práva, utrpeli škodu vytvorením podmienok poškodzujúcich spoločnosť v dôsledku rozhodnutí Obvodného úradu životného prostredia v Poprade o umiestnení stavby, Štátneho dráhového úradu, pracovisko Košice o stavebnom povolení a rozhodnutím o užívaní stavby, čo vyvolalo aj potrebu ďalších investícií. Ani jeden zo súdov podľa dovolateľa neposudzoval možnosť uplatňovania nároku dôsledne. Súdny vôbec nehodnotili návrh žalobcu na doplnenie dokazovania a jeho procesné návrhy ani právne hodnotenie správy majetku štátu závädom 06 Poprad ČSAD Košice, národný podnik, ktoré neboli tak bezvýznamné, aby súdy na ne nemuseli dať odpovede.

4.2. V konkrétnostiach videl dovolateľ svojvôľu súdov nižších inštancií pri hodnotení dôkazov vo vzťahu ku skutočnosti, či právny predchodca žalobcu bol alebo nebol správca alebo vlastník susednej stavby. Súdu prvej inštancie vytkol, že si nepripojil spis Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/556/97, v ktorom si mohol overiť vedomosť organizačných zložiek žalovaného, že správcom stavby súp. č. XXXX je firma SAD, š. p. Poprad, ktorý mal byť účastníkom stavebného konania, územného konania aj kolaudačného konania spornej stavby. V ďalšej časti dovolania dovolateľ rozsiahlym spôsobom poukazoval na podľa neho relevantné časti spisu Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/556/97.

4.3. S odkazom na § 182 CSP dovolateľ vytkol súdu prvej inštancie, že konateľ žalobcu predpokladal priestor na naplnenie svojich procesne upravených práv a chcel vo svojej záverečnej reči, ktorá mu nebola umožnená, uviesť súdu prvej inštancie rozlíšenie vecí podstatných a relevantných. Skutkový stav ako výsledok hodnotenia dôkazov súdmi je potom pre žalobcu neakceptovateľným výsledkom súdneho konania najmä preto, že záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca nebol stavebným zákonom uvádzaným subjektom, ktorý mal byť účastníkom stavebného konania, bol v celosti osvojený odvolacím súdom. Existencia a napĺňanie obsahu hospodárskej zmluvy z roku 1977 spoločnosťou ČSAD, n. p. Košice resp. SAD, š. p. Poprad neguje odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré si osvojil aj odvolací súd, že v čase vydania stavebného povolenia SAD, š. p. nebola vlastníkom ani nemala iné práva k susedným pozemkom a stavbám a tiež, že v čase vydania rozhodnutia (07.05.1996) o povolení užívania stavby skladu a predajne stavebného materiálu pre R.. B. nebol vlastníkom susedného objektu SAD, š. p. Ani jeden z nižších súdov nezistil, že do rozhodnutia o privatizácii v apríli 2002 nikto dovtedy pretrvávajúcu správu nehnuteľností štátu štátnym podnikom SAD relevantným spôsobom nezrušil, preto v čase jednotlivých fáz správneho konania bol správcom susediacich nehnuteľností a súdy v rozpore s uvedeným nesprávne aplikovali právny predpis.

4.4. V ďalšej časti dovolania uvádza dovolateľ svoje výhrady voči hodnoteniu kolaudačného konania, ktorého účastníkom nebol žalobca ani SAD, š. p. Poprad. Predmetom územného a stavebného konania bola stavba skladu stavebného materiálu, až v dokumente o povolení užívať spornú stavbu je táto správnym orgánom označená ako sklad a predajňa stavebného materiálu. Odvolací súd si osvojil ako relevantné rozhodnutie Železničného zdravotného úradu Bratislava z 09.04.1996, o ktorom uviedol, že nebolo spochybnené a patrí mu prezumpcia správnosti. Žalobca ho však spochybňoval ako listinu, na základe ktorej Štátny dráhový úrad zmenil povolenú stavbu sklad stavebného materiálu na sklad a predajňu stavebného materiálu. Skutočnosť, že stavba nevyhovuje zákonným požiadavkám nielen na predajňu, ale ani na pracovisko, vyvrátila svedkyňa W.. F. F. z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Poprade. Štátny dráhový úrad pri vydávaní užívacieho povolenia potom nekonal v zmysle platnej legislatívy.

4.5. Ďalšie dovolacie výhrady dovolateľ smeroval k obdobiu po skončení platnosti pôvodnej nájomnej zmluvy. Uviedol, že nájomná zmluva medzi Železnicami SR a R.. B. bola pôvodne uzavretá do 01.07.1999, nasledujúca bola uzatvorená až 28.12.1999. Hoci odvolací súd poukázal na § 88 zák. č. 50/76 Zb. a na § 676 ods. 2 OZ, nečinnosť Železníc SR a Štátneho dráhového úradu v dobe pred a 30 dní po 01.07.1999 vo veci podania návrhu na vypratanie vecí resp. návrhu na odstránenie stavby

umožnila opätovne zlegalizovať spornú stavbu a vytvoriť žalobcovi ďalšiu škodu. Odstránením spornej stavby v roku 1999 by sa pokračovanie vzniku ďalších škôd žalobcu zastavilo. K odstráneniu dočasnej stavby žalovaným a jemu podriadenými organizáciami nedošlo 28.12.1999 ani 30.06.2000. Po uplynutí zákonnej jednoročnej lehoty, keď nájom bol dojednaný na dobu dlhšiu ako rok, novou nájomnou zmluvou Železnice SR zlegalizovali pôvodnému vlastníkovi spornej stavby dovtedy nelegálny predmet činnosti prevádzky a dovtedy nezazmluvnenú časť nespevnenej plochy o ďalších 330 m².

4.6. Odvolaciemu súdu dovolateľ vytkol, že bez hodnotenia súdom prvej inštancie aj bez zmienky odvolacieho súdu zostali dokumenty preukazujúce vývoj účelu využívania spornej stavby sklad stavebného materiálu na sklad a predajňa stavebného materiálu, ktoré boli prístupné súdu aj žalobcovi doručené až v prípise žalovaného z 29.09.2014.

4.7. Dovolateľ zdôraznil, že škoda ako ju vyčíslil žalovaný (správne má byť zrejme žalobca, pozn. odvolacieho súdu) v tomto konaní nevznikla výstavbou skladu stavebného materiálu. Bezprostrednou nesporedkovanou príčinou škody bolo až vydanie kolaudačného rozhodnutia č. 565/96-ŠDÚ/V-Rt zo 07.05.1996, teda užívacieho povolenia stavby ako sklad a predajňa stavebného materiálu, čo súdy nižších inštancií neriešili, a najmä nečinnosť kompetentných zložiek žalobcu počas 30 dní od 01.07.1999.

4.8. V závere svojich tvrdení dovolateľ zdôraznil objektívny charakter zodpovednosti štátu v zmysle § 18 zák. č. 58/69 Zb., ktorá sa neviaže na vydanie rozhodnutia v predpísanom konaní a ani nevyžaduje, aby bol poškodený účastníkom konania. Podstatné je ustálenie, či poškodenému vznikla škoda, ktorá je v príčinnej súvislosti s nesprávnym postupom orgánu štátu. Nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, aby išlo o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, ktorého odškodnenie je predmetom konania. Súd po vykonaní ohliadky na miestne samom predchádzajúcimi sudcami nemal pochybnosť o náležitom preukázaní príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a protiprávnym úkonom (nečinnosťou ŠDÚ) žalovaného ako otázkou skutkovou. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo napokon vyhlásené bez ohliadky na mieste samom, bez poznania danosti celého miesta pre účely právneho posúdenia príčinnej súvislosti medzi škodou a porušením právnej povinnosti žalovaného. Ako dôkaz v tejto súvislosti dovolateľ označil rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/1099/99, 25Cdo/1946/2000, 25Cdo/818/2005, 21Cdo/300/2001 a 25Cdo/818/2005 bez bližších tvrdení o tom, akú problematiku uvedené rozhodnutia riešia a čo majú vo vzťahu k prejednávánemu sporu preukázať. Vzhľadom na to, že dôvodom uplatňovanej náhrady škody bola nečinnosť správnych orgánov, dovolateľ označil za prekonané úvahy o potrebe zrušenia rozhodnutia správneho orgánu. Takýto postup nie je potrebný, aj keď žalobca nebol účastníkom žiadneho z namietaných konaní.

4.9. Podanie dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ zdôvodnil tým, že „v rozhodovacej praxi súdov okrem vyššie uvedených rozsudkov slovenských súdov, ktoré nie sú rozhodnutiami NS SR, uvedená problematika Najvyšším súdom SR ešte nebola vyriešená“, preto v dovolaní označuje rozhodnutia NS ČR. Ďalej uviedol, že: „Podľa § 432 ods. 2 ako dovolací dôvod žalobca vymedzuje: Žalobca môže byť aktívne legitimovaný k uplatňovaniu nároku na náhradu škody podľa § 18 ods. 2 zák. č. 58/1969 Zb., aj keď nebol účastníkom administratívneho konania a administratívne rozhodnutie v merite veci nebolo v správnom konaní zrušené“.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolacie dôvody uvádzané žalobcom sú zhodné s dôvodmi jeho žaloby, ako aj s právnymi názormi a námietkami použitými žalobcom v súdnom konaní. Žalovaná sa k nim vyjadrila písomne aj ústne a súdy sa s nimi vo svojich rozhodnutiach tiež vysporiadali. Navrhla zamietnutie dovolania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru o nedôvodnosti žalobcom podaného prípustného dovolania.

7. Dovolanie z dovolacieho dôvodu daného v § 420 písm. f/ CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v §

420 písm. f/ CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. Iba z obsahu dovolania (§ 124 CSP) vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolací súd vyvodil, že dovolateľ namietá porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré malo spočívať v spôsobe vykonania a hodnotenia dôkazov, vrátane nevykonania ohliadky na mieste samom a nepripojenia spisu Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/556/97 a v nenaplnení práva dovolateľa na prednes záverečnej reči v zmysle § 182 CSP.

9. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil vo viacerých konaniach (napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019), že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, k overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

11. Vady v procese dokazovania videl dovolateľ v tom, že sa súd prvej inštancie požadovaným spôsobom nezaoberal spisom Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/556/97, ktorý si nepripojil, hoci si z neho podľa tvrdenia dovolateľa „mohol overiť, že organizačné zložky žalovaného vedeli, že správcom stavieb súp. č. XXXX je firma SAD, š. p. Poprad, ktorá mala byť účastníkom územného konania, stavebného konania a kolaudačného konania spornej stavby“. Dovolací súd na okraj podotýka, že žalobca (či už za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, alebo za účinnosti Civilného sporového poriadku) výslovne vykonanie dokazovania oboznámením s obsahom spisu okresného súdu sp. zn. 7C/556/97 nenavrhol. Konateľ žalobcu na pojednávaní dňa 22.10.2004 len uviedol, že „vlastníctvo SAD pri uzatváraní nájomnej zmluvy z 24.04.1997 je odvodzované od dôkazov, ktoré sa nachádzajú vo veci 7C/556/97“ a právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 18.06.2012 uviedol, že „Rozhodnutie

Okresného súdu v Poprade z roku 1998 č. k. 7C/556/1997 je deklaráciou toho práva, ktoré ako vlastníctvo - správa majetku vznikla SAD, a. s., Poprad na základe hospodárskej zmluvy o delimitácii úloh v zmysle úpravy Federálneho ministerstva dopravy v roku 1977“. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že súdy nižších inštancií vykonali dokazovanie rozsudkom vydaným okresným súdom v konaní sp. zn. 7C/556/97 dňa 18.09.1998, ktorým bolo určené výlučné vlastníctvo skladu súpisné č. XXXX, postaveného na pozemkoch KN parc. č. XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/XX subjektu SAD, š. p.. Zo súdneho spisu vyplýva, že súd prvej inštancie mal preukázané, že Štátny dráhový úrad povolil stavbu R.. B. B. rozhodnutím z 30.06.1994, právoplatným 20.07.1994, pričom vlastníkom susediacej stavby skladu č. 801 v uvedenom období a rovnako v čase vydania užívacieho povolenia zo 07.05.1996, právoplatného 28.05.1996, boli Železnice SR. Žalobca sa stal nájomcom tohto skladu nájomnou zmluvou zo 06.03.1996. Účastníkmi stavebného konania pritom podľa § 59 ods. 1 stavebného zákona v znení účinnom do 31.08.1997 (t. j. v čase vydania stavebného povolenia) boli stavebník, ako aj organizácie a občania, ktorí mali vlastnícke alebo iné práva k susedným pozemkom alebo stavbám a ktorých práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti mohli byť stavebným povolením dotknuté. Pri stavbách socialistických organizácií, ktoré uskutočňovali jednotlivé organizácie samy pre seba, a pri stavbách uskutočňovaných občanmi svojpomocou bola účastníkom stavebného konania aj osoba, ktorá bude na návrh stavebníka vykonávať odborný dozor. Súd prvej inštancie v bode 21. svojho rozsudku konštatoval, že v čase vydania stavebného povolenia (30.06.1994, pozn. dovolacieho súdu) nemali SAD, a. s. ani žalobca žiadne vlastnícke ani iné práva k susedným pozemkom alebo stavbám (SAD, a. s. nadobudli vlastníctvo v zmysle rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/556/97 zo dňa 18.09.1998 a žalobca sa stal nájomníkom nehnuteľnosti od 06.03.1996, teda k oboj skutočnostiam došlo po vydaní právoplatného stavebného povolenia). Podľa § 78 ods. 1 stavebného zákona, ako ďalej uviedol súd prvej inštancie v bode 22. svojho rozsudku, bol účastníkom kolaudačného konania stavebník, prípadne užívateľ (prevádzateľ), ak je v čase začatia konania známy. Žalobca ako nájomca skladu č. 801 v čase vydania kolaudačného rozhodnutia teda podmienku účasti v kolaudačnom konaní nespĺňal. Dovolací súd uzatvára, že vykonanie dokazovania obsahom celého spisu Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/556/97 bolo nadbytočným a nevykonanie tohto dôkazu nepredstavuje zásah do práva dovolateľa na spravodlivé súdne konanie (firma SAD š. p. Poprad sa stala vlastníkom nehnuteľnosti až na základe rozsudku vydaného v roku 1998). Dovolací súd však musí zdôrazniť, že základný dôvod zamietnutia žaloby, ktorej predmetom bola požiadavka na náhradu škody, ktorá mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím, bolo nesplnenie podmienky vyžadovanej ustanoveniami § 3 a § 4 súdmi v základnom konaní aplikovaného zák. č. 58/69 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom [účastník nevyužil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť a právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená (či už ide o rozhodnutie o povolení stavby alebo kolaudačné rozhodnutie), nebolo pre nezákonnosť zrušené príslušným orgánom]. Ako uviedli súdy nižších stupňov, nejde o výnimku v zmysle § 4 ods. 2 zákona, pretože žalobcom označené nezákonné rozhodnutia neboli vykonateľné bez ohľadu na ich právoplatnosť. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že súd rozhodujúci o náhrade škody nemá právomoc preskúmať formálnu a vecnú správnosť rozhodnutí označených stranou konania za nezákonné. To platí aj vo vzťahu k časti dovolania označenej žalobcom ako hodnotenie procesu kolaudačného konania, v ktorom došlo k povoleniu stavby skladu a predajne stavebného materiálu Štátnym dráhovým úradom pri vydávaní užívacieho povolenia namiesto stavby skladu stavebného materiálu. Štátny dráhový úrad (v máji 1996) vychádzal z rozhodnutia Železničného zdravotného úradu Bratislava, žalobca poukazoval na výpoveď svedkyne W.. F. F. z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Poprade z 01.06.2018 a tvrdenia žalobcu, že Štátny dráhový úrad nekonal v zmysle platnej legislatívy. Súd rozhodujúci o nároku na náhradu škody nemá oprávnenie vecne preskúmať kolaudačné rozhodnutie. Práve preto § 4 zák. č. 58/69 Zb. ako podmienku priznania náhrady škody vyžadoval zrušenie nezákonného rozhodnutia zákonom predpísaným spôsobom. Irelevantné potom bolo skúmanie dokumentov preukazujúcich vývoj účelu využívania uvedenej stavby, keď dovolateľ vytýka súdu prvej inštancie aj odvolaciemu súdu, že tieto dôkazy zostali bez hodnotenia.

12. Prostredníctvom dôkazného prostriedku, ktorým je obhliadka (§ 211 CSP), súd získava priame poznatky o skutočnostiach významných pre rozhodnutie vo veci svojimi zmyslami, najčastejšie zrakom alebo sluchom. Po vykonaní ohliadky sa spíše zápisnica, v ktorej je obsiahnutý priebeh vykonania

obhliadky a vlastnosti veci tvoriacej jej predmet. V posudzovanom spore bola obhliadka súdom na mieste samom vykonaná dvakrát (03.11.2006 a 24.04.2013), z jej priebehu bola vyhotovená zápisnica aj fotografická dokumentácia (č. l. 232 - 233 a č. l. 539 - 540). Dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že nevykonanie ďalšej ohliadky súdom prvej inštancie (len z dôvodu zmeny osoby konajúceho sudcu, pozn. dovolacieho súdu) je procesne správnym postupom, pretože opakované vykonanie tohto dôkazu by neobjasnilo nové, pre riadne zistenie skutkového stavu relevantné informácie (čo žalobca pri navrhovaní vykonania tretej obhliadky na mieste samom ani netvrdil).

13. K tomu, že malo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces neumožnením záverečného vyjadrenia štatutárneho zástupcu žalobcu s odkazom na § 182 CSP dovolací súd uvádza, že právo predniesť záverečnú reč má nielen strana sporu, ale aj jej zástupca. Pokiaľ sú na pojednávaní prítomní obaja, môže byť záverečná reč prednesená stranou a doplnená jej zástupcom, prípadne naopak (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 677). Povinnosťou súdu je vyzvať strany a ich zástupcov na prednesenie záverečnej reči. Túto povinnosť plní sudca iba voči osobám prítomným na pojednávaní. Strany a ich zástupcovia, v ktorých neprítomnosti prebieha konanie, sa výkonu svojho práva na záverečnú reč nemôžu domáhať dodatočne. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 01.06.2018 vyplýva, že predstúpil žalobca R.. V. W., ktorý bude podľa protokolácie vypočutý v zmysle § 195 ods. 2 CSP a k veci uviedol, že trvá na svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Z uvedenej zápisnice tiež vyplýva, že po vyhlásení uznesenia v zmysle § 182 CSP a výzve okresného súdu stranám sporu, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k právnej stránke veci, žalobca navrhol, aby sa konajúci sudca, tak ako jeho predchodcovia, oboznámil so stavom nehnuteľnosti za účelom vytvorenia určitých nevyhnutných súvislostí a názorov na žalobcom uvádzané skutočnosti, keď pokračoval v prednese vysvetľovaním rozdielu medzi slovom predaj a predajňa. Po zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania vykonaním obhliadky predstúpil so záverečnou rečou právny zástupca žalobcu navrhnuť, aby súd rozhodol o žalobe ako dôvodnej do právneho základu, pretože o číselných nárokoch nie je možné konať, a uplatnil náhradu trov konania. Potom predniesol záverečnú reč právny zástupca žalovaného a okresný súd pojednávanie odročil za účelom vyhlásenia rozhodnutia na termín 02.07.2018. V následnom odvolaní žalobca ako odvolateľ tvrdil, že na pojednávaní 01.06.2018 nebol štatutárnemu zástupcovi žalobcu umožnený prednes záverečnej reči, čo v písomnej forme zápisnice z pojednávania nie je uvedené, ale na zvukovom zázname to zachytené musí byť. K tomu dovolací súd udáva, že žalobca sa mohol domáhať opravy nahlas diktovanej zápisnice resp. jej písomného vyhotovenia pre nesúlad so zvukovým záznamom, čo podľa obsahu spisu neurobil. V odvolaní ďalej tvrdil, že žalobca nemal možnosť doplniť podanie svojho advokáta a zhrnúť mnoho rokov trvajúce konanie, v ktorom sa vymenili traja sudcovia, do rozhodujúcich téz „a) akým konaním žalovaného vznikla žalobcovi škoda, keď jeho zložky konali zle a priznali R.. B. B. nároky, na ktoré nemal právo (v prípade užívacieho povolenia) a keď tieto zložky nekonali a mali konať po 01.07.1999, b) nekonanie ŠDÚ po 01.07.1999 a uzavretie novej nájomnej zmluvy medzi ŽSR a firmou R.. B. B. z 28.12.1999 opätovne zlegalizovalo nezákonný stav spočívajúci takýmto konaním vytvoreným nekalým konkurenčným prostredím, z ktorého žalobcovi vznikla škoda a c) poukaz na podanie žalobcu na č. l. 619 - 638, kde je okrem iných vysvetlený dôvod, prečo závery vyšetrovania orgánov prokuratúr, ktoré šetrili podnety žalobcu v roku 1999, žalobca nepovažuje za relevantné.“ Uviedol, že štatutárnemu zástupcovi žalobcu nebolo umožnené predniesť minimálne tieto tézy. Odvolateľ tvrdil, že vo vyjadrení advokáta žalobcu to takto nezaznelo, lebo nebolo predpokladané, že bude zamietnutý návrh na obhliadku na mieste samom a súd pristúpi k záverečným rečiam. Dovolací súd k uvedenému v bodoch 35. - 37. svojho rozsudku uviedol, že všetky skutočnosti, ktoré mali vyplynúť zo záverečnej reči štatutárneho zástupcu, boli opakované v konaní prednášané a súd sa s nimi vysporiadal. Namietané konanie súdu prvej inštancie nespĺňa znaky porušenia práva odvolateľa na spravodlivý proces. O porušenie práva na spravodlivý proces súdom ide len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne intenzitu jednoznačne odôvodňujúcu záver, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Dovolací súd k tomu dopĺňa, že stranu a jej zástupcu súd na záverečný prednes na pojednávaní vyzýva, nemôže ich k tomuto úkonu žiadnym spôsobom nútiť. Štatutárny zástupca žalobcu sa podľa obsahu zápisnice na pojednávaní stručným spôsobom vyjadril, po výzve súdu prvej inštancie na prednes záverečných rečí sa ujal slova právny zástupca žalobcu bez toho, aby signalizoval, že záverečnú reč chce predniesť aj štatutárny zástupca

samotný. V odvolaní právny zástupca žalobcu pripustil, že zhrnutie súdneho konania do v odvolaní uvedených téz (viď vyššie) po vyjadrení advokáta žalobcu nezaznelo, lebo nepredpokladal, že návrh na vykonanie dokazovania ohliadkou na mieste samom bude zamietnutý a súd pristúpi k záverečným rečiam. Advokát zastupujúci žalobcu ako osoba znalá práva disponuje potrebnými odbornými znalosťami a skúsenosťami týkajúcimi sa pravidiel súdneho konania a aj z obsahu zápisnice o pojednávaní z 01.06.2018 vyplýva, že procesný postup súdu prvej inštancie bol v súlade s procesnými predpismi, preto jasne predvídateľný a zreteľný a takéto odôvodnenie odvolania nemohlo obstať. Zo záverečného prednesu právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní konanom dňa 01.06.2018 pred Okresným súdom Poprad vyplýva, že tento sa zaoberal nečinnosťou Štátneho dráhového úradu v čase, keď konať mal v tom smere, že žalobca mal byť účastníkom stavebného aj kolaudačného konania a vyjadroval sa aj k nečinnosti, ktorá mala nastať po 01.07.99 do uzatvorenia ďalšej nájomnej zmluvy. V dovolacom konaní dovolateľ neumožnenie záverečnej reči konateľovi žalobcu spája so skutkovým záverom, že žalobca nebol v čase vydania kolaudačného rozhodnutia vlastníkom susedného objektu SAD, š. p. Dovolací súd však správnosť skutkových záverov nepreskúmava (v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd). Vo vzťahu k takto formulovanej dovolacej námietke udáva, že k zrušeniu kolaudačného rozhodnutia, ktoré je podmienkou priznania nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/69 Zb. zákonným spôsobom nedošlo, keď v konaní o náhradu škody prieskum vecnej správnosti tohto rozhodnutia do úvahy, ako už bolo uvedené vyššie, neprichádza.

14. Odvolací súd vo vzťahu k nároku na náhradu škody, ktorá mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom, dovolateľovi vysvetlil, že prípadné chybné posúdenie predpokladov a podmienok povolenia stavby Štátnym dráhovým úradom nepredstavuje nesprávny úradný postup, ale mohlo by spôsobiť potencionálne nesprávnosť samotného rozhodnutia. K namietanému postupu žalovanej vo forme nekonania po uplynutí doby na povolenie užívania stavby odvolací súd uviedol, že Štátny dráhový úrad vydal povolenie na začatie prevádzky 07.05.1996 na dobu trvania nájomnej zmluvy R.. B. so Železnicami SR. Tento nájomný vzťah trval do 30.06.1999 a od 01.07.1999 bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 676 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého, ak nájomca užíva vec aj po skončení nájmu a prenajímateľ proti tomu nepodá návrh na vydanie veci alebo na vypratanie nehnuteľnosti na súde do 30 dní, obnovuje sa nájomná zmluva za tých istých podmienok, za akých bola dojednaná pôvodne. Nájom dojednaný na dobu dlhšiu ako rok sa obnovuje vždy na rok, nájom dojednaný na kratšiu dobu sa obnovuje na túto dobu. Následne bola uzatvorená nová nájomná zmluva dňa 28.12.1999. K tvrdeniu dovolateľa, že nečinnosť Železníc SR a Štátneho dráhového úradu v dobe pred 01.07.1999 a 30 dní po 01.07.1999 vo veci vypratania resp. odstránenia stavby, umožnila zlegalizovať spornú stavbu a tvoriť žalobcovi ďalšiu škodu, dovolací súd udáva, že prenajímateľ (Železnice SR) podľa jeho žalobcom opísaného správania zrejme nemal úmysel skončiť nájomný pomer s R.. B., keď ako subjekt práva nepodal súkromnoprávny návrh na vypratanie nehnuteľností, naopak dňa 28.12.1999 (po predĺžení nájomného pomeru ex lege v zmysle § 676 ods. 2 OZ) uzatvoril novú nájomnú zmluvu. Vzhľadom na to sa Štátny dráhový úrad nenariadením odstránenia dočasnej stavby jej vlastníkovi podľa názoru dovolacieho súdu nedopustil nečinnosti, pretože určený čas trvania dočasnej stavby neuplynul.

15. Zhrnúc zhora uvedené dovolací súd nezistil dovolateľom tvrdené porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie procesným postupom súdu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

16. Žalobca tvrdil, že podal dovolanie aj z dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b/, c/ CSP. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by dovolateľ mal a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť potrebu, aby dovolací súd ako

najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil a c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov. Procesnou povinnosťou dovolateľa v prípade tohto dovolacieho dôvodu je: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

17. V spojitosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzil žalobca ako relevantnú právnu otázku, či môže byť aktívne legitimovaný na uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 18 ods. 2 zák. č. 58/69 Zb., aj keď nebol účastníkom administratívneho konania a administratívne rozhodnutie v merite veci nebolo v správnom konaní zrušené. Dovolací súd musí predovšetkým ozrejmiť, že aktívnou vecnou legitimáciou sa v zmysle rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/205/2009 zo dňa 29.06.2010 rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí tiež uviedol, že „Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitimácii nevysloví, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal.“ Skutočnosť, či je žalobca aktívne vecne legitimovaný (u žalovaného hovoríme o pasívnej vecnej legitimácii) sa prejaví jeho úspechom v spore, nedostatok aktívnej vecnej legitimácie má za následok zamietnutie žaloby. Ďalej dovolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že ustanovenie § 18 ods. 2 zák. č. 58/69 Zb. pojednáva o tom, že štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti vymedzenej v ods. 1, teda zodpovednosti za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Súd prvej inštancie, ale najmä odvolací súd žalobcovi nepriznal nárok na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom, pretože nesprávny úradný postup v konaní zistený nebol. Dovolená otázka tak, ako ju vymedzil dovolateľ v podanom dovolaní (všeobecná otázka, či je subjekt v nej formulovanom konkrétnom prípade nositeľom aktívnej vecnej legitimácie) nebola odvolacím súdom riešená vôbec a už vôbec nebola riešená ako otázka zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie súdu. Súd nižších inštancií zamietnutím žaloby vyslovili, že žalobca v tomto individuálnom spore nositeľom aktívnej vecnej legitimácie nie je (nie je nositeľom práva na náhradu škody podľa zák. č. 58/1969 Zb. pre nesplnenie podmienok vyžadovaných touto právnu normou). Dovolateľ preto nemohol byť v dovolaní úspešný ani na základe takto uplatneného dovolacieho dôvodu.

18. Vzhľadom na neopodstatnenosť námietky dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP žalobca jasne a zrozumiteľne neuplatnil) dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné, avšak nie je dôvodné, preto ho dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

19. Žalovaná bola v dovolacom konaní v celom rozsahu úspešná, čo zakladá jej právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP). Z obsahu súdneho spisu ale vznik trov dovolacieho konania žalovanej preukázaný nie je (k dovolaniu žalobcu sa vyjadroval zamestnanec žalovanej elektronicky) a samotná žalovaná ani prisúdenie náhrady trov dovolacieho konania nenavrhol, preto jej dovolací súd ich náhradu voči žalobcovi nepriznal.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.